Bergensutstillingen 1910
Praktiske Glasdiske
og
Utstillingsmontre.
Didr. Andersen & Søn.

Bergens Aftenblad
og
Bergens Adressecontoirs Efterretninger.

„Bergen Mixture"
(Egen Blanding)
er den bedste Snaddetobak.
Brænder ikke paa Tungen og irriterer ikke Struben.
Mild og behagelig.
Faaes i Pakker à 0.35 og 0.70.
L. L. Aarvig
Telefon 952. Strandgaden 13.

No. 11160 (1910 No. 92) Torsdag 21de April 1910. 146 Aargang.

Udkommer alle Søgnedage.
Abonnement
kan tegnes paa alle Postkontorer i Ind- og Udland samt i Bladets Expedition, Walkendorffsgaden 10. Saavel uden- som indenbys Abonnenter maa opsige Bladet skriftlig 1 Maaned før Kvartalets Udgang.

Redaktion:
O.R.Sagf. Chr. H. Michelet (Ansvarshavende).
Træffes sikrest Kl. 12—1 Fm.
Johan Bucher, Redaktionssekretær.
B. Gotaas, Redaktionssekretær.
Kristiania-Kontoret:
Cand. jur. S. Segelcke Meidell (Tlf. 6506).

Annoncepris:
Indenbys . . . . 12 1/2 Øre pr. Korpuslinje
Udenbys . . . . 15 „ „
Udenlandske . . . . 20 „ „
1ste Side og reserveret Plads Indenbys 20, Udenbys 25 og Udenlandske 30 Øre.
Minimumspris 25 Øre pr. Gang.
Indenbys faste Abonnenter 30 pCt. for gjentagne Annoncer
Andre (dog ikke Boer, Foreninger og off. Myndigheder) 10—25 pCt. Rabat efter Rabatskala.

Abonnementspris:
0 60 Kr. Maaneden indenbys.
1.80 „ Kvartalet indenbys.
2.00 „ Kvartalet udenbys.

Telefoner:
Redaktion 301
Rigstelefon 949
Expedition og Forretningsfører . . . 22
Kassereren og Trykkeriet 3190
Kristianiakontoret 6506
Redaktør Michelet (privat) 223
Redaktionssekretær Bucher (privat) . 2259
Redaktionssekretær Gotaas (privat) . 1495
Forretningsfører Abrahamsen (privat) 1773

Høiesteretsadvokaterne
Fr. Stang Lund og Jens Michael Lund
Akersgaten 16, Kristiania. Tel. 725, 7028, 8109. (Herolden.)

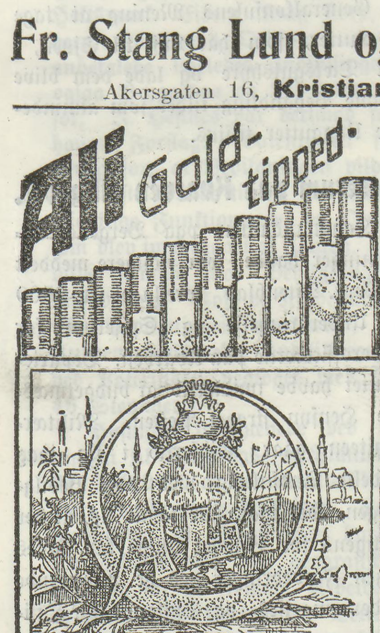

Bedste Tyrkiske 2 Ores Cigaret.

O.R.Sagfører Johnsen & Magnus,
Torvalmending 5. Telefon 2703.
Inkasso — Procedure
og andre Sagførerforretninger.
B.A.E.)

Overretssagfører
J. Richter Salvesen
Ellingsens Hus, Hj. af Torvet og Strandg.
Telefon 1876.
Retssager. Inkasso. Akkordordning.
Ordning af Eiendomssalg og Pantelaan.
Dokumentoprettelse.

Overretssagfører
Johan Bruun,
Trondhjem,
udfører retssager og inkassationer over det hele land. (HO 344)

Ynglingeforeningen.
Bededag kl. 7 foredrag av hr. reisesekretær Sande.

Aftenunderholdning
avholder
Kinamissionens Ungdomsforening
Bededag i Bethlehem Kl. 5 Eftm.
Talere: Pastor Sandberg og Johan Hilland.
Orgel og Violinmusik af Fru Lavik og Fru Haaland.

Høivandstabel for Bergen
April 1910.
Meddelt af Kontrolkontoret for Navigationsinstrumenter.

Dag	Datum	Fmd.	Emd.
Torsdag	21de	8 T. 42'	9 T. 3'

Theaterforhold i London.

Dramatiske Forfattere.
George Bernard Shaw.

London, 16de April 1910.

George Bernard Shaw nævnes altid i første Række af dem som for enhver Pris vil hævde, at der endnu gives engelske Skuespilforfattere. Jeg skal her bemerke, at vel er G. B. S. et Geni, men Skuespilforfatter er han ikke.

Denne vittige Irlænder elsker Paradoxer overalt, han er fuld af barokke og originale Ideer, og ynder at fremkomme med de mest overraskende Meninger om de mest forskjellige Emner. Med sandt Løvemod har han altid kjæmpet mod engelske Fordomme, engelsk Snobberi, han har undermineret uretfærdige Love, afsløret Skinhellighed og revset det engelske Samfunds Svagheder, Egoisme og Feighed. Det er til enhver Tid en udsøgt Nydelse at læse hans Stykker, men vel at merke kun at læse dem, for til Opførelse paa Scene egner de sig nu engang sjeldent eller aldrig.

At Bernard Shaw en Tid lang slog an i England, at han endogsaa blev gjort til Gjenstand for Tilbedelse, havde sin Grund i at det dannede Publikum, som trods alt findes i London, træt og kjed af de evindelige musical Comedies og patriotiske Dramaer, som er Londons dramatiske Kost, fyldte Court Theatre, hvor kun Shaws Stykker spilledes, Aften efter Aften, fordi de i det mindste fandt en Smule Stof til Eftertanke i denne behændige Forfatters kvikke Dialog.

Men sandt at sige har Stykker som „Major Barbara", „Man and Superman", „Candida" og „Getting Married" absolut intet tilfælles med Skuespil, de hører ikke hjemme paa en Scene men i en Forelæsningssal eller en literær Salon.

Hvis man kun for at fremsætte visse Ideer for at faa Publikum til at tænke, lader to, tre Mennesker deklamere i Timevis om et Emne af mere eller mindre Interesse, saa har man ikke skrevet et Skuespil men kun beskrevet nogle Hundrede Sider, som kun kan gjøre Krav paa at forelægges Publikum i Bogform.

Hos en Mand som Henrik Ibsen, hvis Skuespil endnu staar uovertrufne som ægte dramatiske Mesterstykker finder man ikke blot Ideer, men ogsaa Handling, dramatiske Situationer som maa til for at give et Skuespil virkeligt Liv paa Scenen. Handlingen i Ibsens Stykker gjør selv de tørreste Teorier levende, illustrerer de alvorligste Problemer og hjælper til at forstaa Personernes Psykologi. Ibsen var Skuespilforfatter af Guds Naade og Stykker som Hedda Gabler, Vildanden, en Folkefiende, og Gjengangere, er fulde af det Liv, den Virkelighed, som man savner i Bernard Shaws „Diskussioner i tre Akter" som han selv træffende har kaldt et Stykke som Major Barbara.

Major Barbara er i Virkeligheden kun en lang Dialog om Hundrede og et Emner, om Opdragelse, om Frelsens Armé, i hvilken Barbara er Major, om Filosofi, Journalistik, Rigdom, Godgjørenhed osv. Stykkets Handling? Den existerer ikke, der er ingen Handling og det er kun en meget tynd Ariadnetraad som sætter Shaw selv istand til at finde Vei gjennem den vildsomme Labyrinth af Ideer og Themaer som han behandler, men som man maa indrømme virkelig er originale og fængslende.

Om „Getting Married", som opførtes for et Aarstid siden gjælder ganske det samme, kun i endnu høiere Grad. „Getting Married" er en lang Konversation, hver halve Time afbrudt af en Mellemakt. Helten i dette Stykke er en ung Biskop, som studerer Ægteskabsspørgsmaalet i England og forudser en Streik af Ægteskabskandidater, hans Datter Edith og hendes Forlovede, som ikke er synderligt forelskede i hinanden (Lidenskab har aldrig været Shaws Styrke og han nærer en vis Foragt for Kjærligheden i alle dens Former) en Hotelvert, som mener at man ikke maa vente sig for meget af Ægteskabet, hvis man ikke vil udsætte sig for Skuffelser, og som holder paa at unge Mennesker bør gifte sig før de faar Øinene op for den Snare, de derved stikker Hovedet i, og endelig en gammel Jomfru Miss Lesbia, som gjerne vil have Børn, men ingen Mand og endnu mindre en Elsker.

Er det et Skuespil? Nei, aldrig i Verden!

Og dog forstaar Shaw, hvad der appellerer til Publikum, og i Særdeleshed Parterrets og Galleriets Publikum. Han er aldrig bange for at krænke Folks Følelser og viser gjerne Lasten uden Slør. Jeg husker endnu det Røre, hans „Mrs. Warren's Profession" vakte i New York, hvor Stykkets Opførelse blev forbudt af Politiet og af de skinhellige Yankeer blev betegnet som „et i høi Grad fordærveligt og nedbrydende Drama som lader haant om al Moral og hæver Samfundets Raaddenskab til Skyerne."

New Yorks Politichef skrev i sin Rapport om Shaws Arbeide: „Hele Stykket stinker som en pestbefængt, det lærer vore Arbeiderske at det er bedre for dem at føre et umoralsk Levnet end at tjene sit Brød paa en hæderlig Maade."

Og dog skrev Shaw „Mrs. Warrens Profession" for at brændemærke dem som benytter sig af Kvindens Svaghed og ved Sultelønninger tvinger hende ind i de prostitueredes Rækker. Men at dette var Stykkets Hensigt har ingen Englænder eller Amerikaner nogensinde villet eller kunnet forstaa. Dertil ligger den Tanke dem for fjern at man i uegennyttig Hensigt skulde turde være formastelig nok til at kritisere den besiddende Klasse.

Udenlandske Notiser.

Marconis traadløse transatlantiske Telegraf.

„Times" bringer en Meddelelse fra „Marconi Wireless Telegraph Company", ifølge hvilken Selskabets transatlantiske Tjeneste mellem Europa og Amerika vil blive aabnet Lørdag, 23de ds. Selskabet vil opretholde Dag- og Nattjeneste til kommercielt og andet Brug. Der bringes derpaa Meddelelse om Telegrammers Indlevering i London. Til det østlige Kanada bliver Taxten 7 1/2 d. pr. Ord for Kodetelegrammer med et Minimum af ti Ord og 6 d. pr. Ord for andre Telegrammer. Til fjernt liggende Egne af Kanada bliver Taxten 4 1/2 d. pr. Ord mindre end de nuværende Telegramtaxter.

Situationen i England — Krisen udsat.

Det synes nu som om Lord Roseberys Reformresolutioner vil komme under Behandling i Overhuset 24de Mai og Regjeringens Vetoresolution i den derpaa følgende Uge. Derved synes en eventuel Krise udsat ialfald til Begyndelsen af Juni.

I Underhusets Møde igaar vedtoges alle Resolutioner, hvorpaa Budgettet for 1909 er vedtaget med en Majoritet paa gjennemsnitlig 85 Stemmer. Derefter indbragtes atter Budgettet for det forløbne Aar under Bifald fra Ministeriets Tilhængere.

Den svenske Hær.

Til Regjeringen er Mandag indgivet et Andragende, som vækker endel Opsigt. Det gaar ud paa, at Hærens og Flaadens Underofficerer under visse Forhold skal kunne forfremmes til Officerer. Hensigten er at forbedre Tilgangen til Underofficersklassen. Kommissionen foreslaar ligeledes, at der oprettes et Antal nye Officersbestallinger til Forfremmelse af Underofficerer.

Roosevelt og Paven.

Det pavelige Diplomati er atter i Vinden, og Aarsagen er, at nogle fremragende Repræsentanter for Pavemagten ikke af den merkelige Audiens-Affæres Udfald har grebet Anledningen til at betvinge sin Trang til at hilse paa den amerikanske Statsmand.

Saaledes har den pavelige Nuntius i Wien Belmonte aflagt et Besøg hos Roosevelt under dennes Besøg i Donaustaden. Dette giver de rappe amerikanske Blade Meddelelse om, og samtidig kan de fortælle, at en fremragende romersk Prælat og Kongregationssekretær, Pater Jansjen, har tilladt sig en lignende Frihed under Roosevelts Ophold i Rom.

Paven er — heder det i et Privattelegram fra Rom — oprørt over disse Udskeielser; han vil træffe skarpe Forholdsregler baade mod Belmonte og Jansjen, og den sidstnævntes Afsættelse er sikker.

Wienerbladene søger at formilde Pius X ved at skildre Nuntius' Besøg hos Roosevelt som mere tilfældigt og som en Følge af, at den amerikanske Gesandt i Wien Kerens er Katholik.

Roosevelt har til den italienske Digter Fogazzaro udtalt sig om sit Besøg i Italien. I Kong Victor Emanuel var han ganske indtaget og sagde bl. a., at han, Kongen, vilde være en fortrinlig Præsident i de Forenede Stater.

Stor-Lockouten i Tyskland.

Ifølge Meddelelser fra München er af Murerfagforbundets 12 Tusen Medlemmer 4 Tusen udelukket. En stor Del af dem er reist til Udlandet, især til Østerrige for at søge Arbeide.

Flere russiske Gesandter.

Rigsdumaen vedtog igaar Forslag om Oprettelse af Gesandtposter i Sofia og Marokko.

Driften indskrænkes.

Til „Frankf. Zeit." meldes fra Newyork, at 75 Bomuldsfabrikanter i North Carolina med 1 Mill. Tene har besluttet at indskrænke Driften med en Trediedel.

Den tyrkiske Flaade.

Regjeringen har hos Firmaet Schichau i Elbing bestilt 4 Torpedojagere.

En Million Dollars til Cook.

Ifølge de seneste amerikanske Blade, har den Rigmand, der stod bag ved Cook, sammen med dennes Venner samlet en Million Dollars, som skal anvendes til at sætte Cook istand til at bevise, at han har naaet Polen. Cook har i længere Tid opholdt sig i Kanada, men ventes med det første til Newyork.

Nye Petroleumskilder opdaget i Chili.

Fra Santiago skrives, at der i Carelmapa er opdaget uhyre Petroleumskilder. Geologen Miguel Machado, som har undersøgt dem, mener, at de vil blive en Kilde til Rigdom for Landet.

Den adriatiske Jernbanelinje.

I et Interview med Redaktøren af Bladet „Tasviri Efkiar" har den serbiske Udenrigsminister Milanovitch erklæret, at Tyrkiet og Serbien omtrent har afsluttet en fordelagtig Overenskomst angaaende Konstruktionen af den adriatiske Linje.

Milanowitch skal desuden have tilføiet, at Serbien bestræber sig for at samle alle Balkanstaternes Allliancer under Tyrkiets Ledelse.

En literær Skandalsag i Berlin.

En Retssag, som har vakt en umaadelig Opsigt, er netop bleven paadømt af Domstolen i Berlin. Det er den bekjendte May-Lebius Sag, og da Afgjørelsen har almen Interesse, saa vil jeg fortælle lidt derom.

Begge Parter er mere eller mindre bekjendte i den literære Verden i Tyskland, og Sagsøgeren Karl May er af literaturkyndige Dommere meget ilde anseet for sine Verker, der nærmest maa henregnes til Smudsliteraturen. Der er om ham i Processen udtalt, at hans Indflydelse paa den tyske Ungdom er af den slettest mulige, og at hele Offentligheden er klar over, at hans Verker er af høist tvilsom Beskaffenhed.

Processen dreiede sig dog ikke om literære Værdier, men var af May anlagt som Injuriesøgsmaal mod Hr. Lebius. Denne havde i et Brev til Kammersangerinden Frk. von Scheidt i Weimar udtalt sig meget ufordelagtig om Klageren og havde blandt andet skrevet, at Hr. May var en født Forbryder. Derover var saa denne blevet fornærmet og havde anlagt Søgsmaal mod Brevskriveren, og forleden mødte begge for Retten i Berlin.

Retssagen fik imidlertid et for Sagsøgeren og Publikum høist overraskende Udfald. Hr. Lebius og hans Sagfører paatog sig for Retten at levere Bevis for Sandheden af Ytringen i ovennævnte Brev, og de Historier man fik høre om den fornærmede Forfatter var mildest talt høist eventyrlige. Den ædle Smudsforfatter maatte ifølge disse Oplysninger have ført et høist eiendommeligt Liv, som ikke altid har bevæget sig indenfor Lov og Ret. Først og fremst skulde han være dømt til 4 Aars Fængsel paa Grund af Uhrtyveri, og efter at denne Straf var gjennemgaaet, saa havde han stiftet et veritabel Røverbande, der i længere Tid gjorde Grænseskovene mellem Bøhmen og Sachsen usikre. Torvkjærringer og andre Veifarende skjælvede for den ungdommelige Røverhøvding, og hans Bedrifter var ikke uden et vist Drag af Romantik. Saaledes berettes det om en høist eiendommelig Maade, hvorpaa han engang var saa heldig at undgaa de forfølgende Soldater. Han havde klædt sig ud som Fangevogter og førte aabenlyst sin Kammerat tvers gjennem alle Soldaterne. Men omsider blev han dog fakket, og efterat han havde gjennemgaaet Straf, begyndte han sin literære Løbebane.

Men ogsaa her er han blevet tro mod sin Tilbøielighed til Tyveri og Forbrydelser. Et bekjendt Tidsskrift bringer f. Ex. en Artikel med Overskriften „En literær Tyv", og Forfatteren ender sin Artikel med følgende: „Jeg kalder uden videre Karl May en literær Tyv. Han er en Eventyrer og Fribytter blandt Forfatterne."

Alt dette blev oplæst i Retten, og mange andre Ting. Hr. May forsøgte at forsvare sig, men da han maatte indrømme, at han havde været straffet, og ikke kunde modbevise de mod ham rettede Anklager, saa fik Sagen det Udfald, at hans Sag tabtes. Retten ansaa det for at være ført Bevis for Sandheden af Ytringen i Brevet, og Hr. Lebius blev frikjendt. Naturligvis ender ikke Sagen dermed; paa en eller anden Maade bliver den vel taget op igjen, og nye Skandaler imødesees udover Sommeren. „Bare de nu kan vente til de sure Agurkerne kommer" sukkede en bekymret Journalist, „for saa bliver der Stof nok i den døde Tid".

K. Kw.

Trondhjems Sporvei og Elektricitetsverk.

Regnskabet for den kommunale Sporvei og Elektricitetsverket for ifjor viser et Overskud af 284,015 mod budgetteret 126,000. For Elektricitetsverket er Overskuddet 225.148, 105,000 mere end budgetteret. Det store Overskud skyldes uventet stor Tilgang paa nye Konsumenter.

Mistet 3 Mand.

Fra Egersund telegraferes, at Krydseren „Judith" af Lysekil har mistet 3 Mand udenfor Shetland under Linefiske. Krydseren indkom hertil igaar gaa Vei til Hjemstedet.

Indstillet til Professor.

Paa Grundlag af den sagkyndige Bedømmelseskomites Erklæringer har det juridiske Fakultet og det akademiske Kollegium indstillet Universitetsstipendiat R. Rygg til det ledige Professorembede i Historie.

Legatforøgelse.

Lærer ved Fredrikstad kommunale høiere Almenskole, Hans Slang, som tidligere har stiftet et Legat paa 5300 Kr. til Fordel for Fredrikstad Syge- og Fattigpleie har igaar yderligere forøget Legatet med 4700 Kr., saa dette nu bliver 10,000 Kr.

„Verdens Gang"-Affæren.

Advokat Stang Lund har sendt følgende Skrivelse igaar til Styret for „Verd. Gang": „Herved tillader jeg mig at meddele, at Redaktør Thommessen har udkaaret som Voldgiftsmænd Hr. Dr. phil. Halfdan Koth og Hr. Professor Fr. Stang."

Isaachsens Polarexpedition.

Til „Aftp." meldes fra Horten, at den 28de April begynder Udrustningen af „Farm" til Ritmester Isaachsens Spitsbergenexpedition. Fartøiet heiser Kommando den 2den Mai.

Fiskeritidende.

„Fiskets Gang".
Ugen 10de April—16de April.

Af Vaarsild blev der optaget i søndre Vaarsilddistrikt 25,000 Maal og i nordre 12,000, alt Notsild af staaende Nøter, og Sæsonens Totaludbytte til 16de April udgjør derved 560,250 Maal mod 444,750 i 1909, og det saltede Parti er øget til 126,500 Maal mod 99,250 i 1909, det exporterte isede til 365,000 Maal. Der staar endel igjen i Nøter, men om Mængden heraf haves ingen Oversigt.

Salget af den isede Sild i Udlandet har i Ugen gaaet ynkelig, Forbruget aftager baade i Tyskland og England, og Tilførselen af iset Sild er for stor, uagtet denne fortiden omtrent er den eneste ferske Sild der tilføres Markederne. Priserne har i Hamburg—Altona været mellem 3 og 5 Mark Kassen og i Hull 2 1/2 sh. til 5 sh., en enkel Dag 6—7 1/2. Som det vil sees i Regelen tabbringende Priser.

Skreifiskets Ugefangst naar kun op til 1.8 Mill. Stkr. for hele Kysten. For hele Sæsonen staar Udbyttet iaar saaledes i Forhold til de tre foregaaende Aar:

	1910 16/4	1909 17/4	1908 18/4	1907 19/4
	Mill. Stk.	Mill. Stk.	Mill. Stk.	Mill. Stk.
Torsk i	34	37.9	34.2	34.2
Deraf hængt til Rundfisk	10.3	16.4	11.6	9.7
Deraf saltet til Klipfisk	22.7	20.8	22.4	24.2
	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.
Dampmedicintran . . .	28,458	40,770	47,143	34,895
Lever til anden Tran	9,880	12,251	11,620	11,085
Rogn i saltet Stand	41,133	41,792	41,421	36,224

Det har været stormende Veir, jo længere nord paa jo værre og i mange Distrikter er det egentlige Vinterfiske afsluttet. Saaledes søndenfor Stat, i Søndmør og Romsdals Fogderier, mens paa Nordmør der nu kun er et ubetydelig Snørefiske for Grip og Smølen. Lidt Rester af Fiske er der ogsaa nogen Steder i Trøndelagen. Paa Helgeland er Fisket afsluttet de fleste Steder, men noget Vaarfiske foregaar i Herøy, Vega og Træna og kan ventes fortsat det sidste Sted. Ved Røst fiskes endnu ganske godt, og der tilflytter endel Fiskere. Paa Yttersiden er intet Fiske i Ugen, men fra Bø berettes om gode Udsigter for Vaarfisket „Skraapfisket", naar Veiret bedres, og der kan skaffes Agn. I Tromsø Amt er Opsynet hævet for Senjen og Fisket antagelig sluttet.

I Lofoten blev Ugefangsten kun 0.4 Mill. Stk. Torsk. Det var landligge baade Mandag, Onsdag og Fredag og delvis ogsaa Torsdag, og Fangsterne faldt temmelig smaa de Dage man kom paa Sjøen, lidt bedre for Sørvaagen, Sund og Reine end østenfor, men man fik endnu lidt for Skroven og Henningsvær. Der er kun 1579 Baader igjen, af Fiskedampskibe kun 7 og af Motorbaader 55. Afreisen til Finmarken har været almindelig i Ugen, og nogen Fortsættelse af Fisket med lønnende Udbytte kan ikke ventes.

Fiskeprisen var i Lofoten mellem 30 og 38 Øre Stk., for Lever betaltes 20—29 Øre Literen og for saltet Rogn 40—48 Kr. Tønden. Paa Vikten var Priserne 31—36, 22—25 Øre og 41—45 Kr. I Røst var de 35—36, 16—18 Øre 45—47 Kr.

Al Interesse knytter sig nu til Finmarkens Vaar- eller Loddefiske, som har været meget hindret af Uveir i Ugen og falder smaat i Vestfinmarken. I Østfinmarken fortsættes Fisket i Varangerfjorden, er bra ved Vardø, men bedst paa Strækningen Havningberg—Baadsfjord, deraf rigest Fiske for Syltefjord og mindre for Berlevaag—Mehavn. Fiskeprisen er mellem 5 og 10 Øre pr. Kg., billigst i Næsseby, Havningberg og Syltefjord 5 Øre, dernæst i Vadsø 5—5 1/2 og i Vardø 6—8, høieste Priser i Vestfinmarken, deraf 9—10 Øre i Honningsvaag. Leveren er fra 6 til 15 Øre Literen, billigst i Syltefjord, dyrest i Vardø og Honningsvaagene. Af Baader var der fremkommen 3069 Stk. med 11,066 Mand mod 7097 Mand ifjor paa samme Tid. I Vestfinmarken med Kjøllefjord var der 1212 Baader, deraf 273 i Honningsvaagene, men yderst faa i Gjesvær, Hjelmsø og i Sørøens nordligere Vær. I Østfinmarken var der 1857 Baader, deraf 604 i Vardø, 180 i Syltefjord, 122 i Baadsfjord, 226 i Berlevaag, 83 og 84 i Vadsø og Kiberg. Fisken falder ujevn af Vegt, fra 150 til 300 Kg. for 100 Stk. sløiet Fisk, i Østfinmarken dog ikke under 200 Kg. og almindeligst 250 optil 300 Kg.

Vaarfiskets hele Fangst til 10de April opgjøres til beregnede 2.2 Mill. Stk. mod 1.6 ifjor. Heraf er ca. 711,000 hængt til Rundfisk, 157,000 til Rodskjær, 925,000 saltet til Klipfisk, 407,000 saltet til Russefisk og over 44,000 landkastet i Næsseby til senere Anvendelse. Damptranpartiet er 1092 Hl. og Leverpartiet 1235 Hl.

Stiftsmødet.

I „Bergens Aftenblad" for sidste Lørdag findes en Artikel af G. M., hvori han drager tilfelts mod det just afsluttede Stiftsmøde.

Han fik rigtignok selv liden Leilighed til at være med, men efter hvad en kan se af Aviserne, siger han, saa har det forløbet meget tamt og stilfærdigt, efter nogles Mening henimod det kjedelige. Og da det er de samme, altid de samme, som steller med Arrangementet og som fører an i Diskussionen, og da man ligesom ikke kan vaage sig til at slippe unge, friske Kræfter til, saa bliver der med Nødvendighed noget mosgrod over det hele.

Det maa være nok at bemerke hertil, at Stiftskomiteen, som har med Arrangementet at gjøre, er valgt af Stiftsmødet, og at nyt Valg foregaar paa hvert Stiftsmøde. Og naar G. M. har fundet ud, at man kan ligesom ikke vaage sig til at slippe unge, friske Kræfter til, saa faar dette staa for hans egen Regning. Enhver ved, at Diskussionen staar aaben for alle Deputerede, og ved Behandlingen af det første Emne, Kristendomsundervisningen i Skolerne, indbød Stiftsmødet efter Dirigentens Forslag de tilstedeværende Religionslærere fra Bergen og Omegn til at deltage i Diskussionen. Saa det er ikke nødvendigt at se Bergens Stiftsmøde i et saa mørkt Lys.

G. M. finder det „ganske besynderlig", at man ved det første Emne kun havde sat op én Indleder. Saa ganske besynderlig kan det jo ikke være, at man paa det 21de frivillige Stiftsmøde har nøiet sig med én Indleder til hvert Emne, naar man, saavidt jeg ved, i Regelen har gjort det samme paa de 20 foregaaende Stiftsmøder. Men det kan godt være, at det i dette Tilfælde vilde have været heldig med 2 Indledere; jeg tænker da paa, at man i saa Fald kunde have anmodet den ene om at belyse Spørgsmaalet for den høiere Skoles vedkommende. Dermed vil jeg ikke have sagt, at det for ethvert Emne vil være ønskeligt at have 2 Indledere, saaledes som jeg ser var Tilfældet ved Stiftsmødet i Kristiania. Det kan være noksaa trættende at høre 2 længere Foredrag i Træk, og de fleste Deltagere i Mødet vil vistnok længes efter at komme lidt hurtig frem til Diskussionen.

Saa anker G. M. over Valget til Stiftskomite og til Deputerede til Landsmødet. Man har ikke fundet Plads for Mænd af „mere liberale Anskuelser", Mænd af „den friere Retning". Hvad menes der med disse mere liberale Anskuelser? Man kan dog ikke godt forlange, at Stiftsmødet skal vælge til sine Repræsentanter Mænd, med hvem de allerfleste af dets Deltagere er ganske uenige.

Jeg har Lyst til at gjøre „Aftenbladet"s Læsere opmerksom paa, at de Emner, som forelaa til Behandling paa dette Stiftsmøde, betegner en Udvikling i disse Møders Historie. Tidligere har det været de kirkelige Reformer, som har dannet Stiftsmødernes Program. Iaar ser man, hvorledes Programmet er udvidet til at omfatte andre Spørgsmaal, hvis Behandling kan faa Betydning for Kristendommens Sag i vort Folk. Hvor mange har ikke saaledes glædet sig over, at en Sag som Søndagsskolen iaar blev sat op paa Programmet, saa der udover store Dele af Landet er slaaet til Lyd for denne Børnenes Søndagsgudstjeneste. Betydningsfuldt var det ogsaa, at en Sag som „Kirken og Pressen" blev behandlet.

Dette giver Haab for Stiftsmødernes Fremtid. Det er Livsrørelser i Kirken, som saaledes kommer frem i Dagen paa Stiftsmøderne. Og den, som kan se noget mosgrod over det Hele, viser en beklagelig Mangel paa Forstaaelse.

Det er noksaa morsomt, naar G. M. skildrer Stiftsmødemændene som nogle farlige Folk, som „det ikke er greit at give sig i Kast med". Jeg tror imidlertid ikke, at G. M. behøver at være bange. Han kan vist trygt gaa ud fra, at Stiftsmødemændene er omtrent ligesaa fredelige som han selv.

J. F. Gjesdahl.

Bergens Seilforening

afholdt Generalforsamling igaar. Aarsberetning og Regnskab blev oplæst og vedtaget. Der blev foretaget Valg paa Bestyrelse. D'Hrr. v. Erpecom og Jul. Schøtt frabad sig Gjenvalg. Dr. Friele blev valgt til Formand, og Halfdan Behrens til Sekretær og Kasserer. De øvrige Bestyrelsesmedlemmer er Lars Sundt (Viceformand), Karl Thisted og Silchenstedt.

Voldsomme Renter

maa det vel kaldes at være, naar De for 50 Øre, som de strax efter Læsningen af disse Linjer betror til Pressens Pensionslotteri, allerede inden 6te Mai kan faa dem tilbagebetalt ikke mindre end — 15,000 Kroners Værdi! 2 Kroner nedlagt i Presselotteriet i nærmeste Kiosk, Expedition o. s. v. kan simpelthen i Løbet af 14 Dage forrente sig slig i dette enestaaende Lotteri, at man kan leve som lidt af en Greve Resten af sit Liv. Det gjælder om at faa anbragt sin Femtiøring itide

„Morgenbladet"s Maalfanatikere.

For enhver, som følger en Smule med i det norske Folks Udvikling, har det længe været kjendt, at en Del af Høirepressen i Kristiania har staaet helt uforstaaende overfor den Bevægelse, som kaldes Maalsagen. Det synes, som om en Del af Hovedstadens Presse baade i denne som i andre Henseender ikke forstaar den Bevægelse fremover, som foregaar i det norske Folk.

Et Udslag af denne Uforstaaenhed er det ogsaa, naar den samme Hovedstadspresse i disse Dage direkte og indirekte angriber Ministeriet Konow for dets Stilling til Maalsagen.

Det sidste vældige Angreb i saa Henseende er Hr. Cand. Mag. J. Mørlands dobbeltskudte Leder i „Morgenbladet". Hvorvidt Hr. Mørland er Høire- eller Venstremand interesserer i denne Forbindelse ikke. Det interessante er, at Hovedstadens ledende Høireblad har givet Plads for en saa absolut uforstaaende Kritik af, hvad det nu gjælder. Hr. Mørland og med ham Hovedstadens Karl Johans Høire synes at gaa ud fra, at Ministeriet Konow uden Nølen skulde gaa Rigsmaalsfanatikernes Veie og helt udelukke eller i alle Fald tilsidesætte Landsmaalet saavel til Studentexamen som ellers. Der skriges op om, at Landets officielle Sprog skal ofres", og man gjør Krav paa at der bare kan blive „trygge Forhold" for Skolens saavel som for Landets Sprog ved, at man helt udelukker Landsmaalet.

Forstaar da ikke disse Folk og denne Presse, at det Ministerium, som paa slig Vis vilde negligere store Dele af Landdistrikternes kjæreste Fremtidsmaal — en slig Regjering vilde ikke paa nogensomhelst Maade have Haab om at samle et tilnærmelsesvis Flertal om sig hverken i Storthinget eller i det norske Folk! Og forstaar ikke disse Mænd, som nu angriber Konow, Arctander, Berge — ja, endog Qvigstad, hvilken politisk Rolle Maalsagen spiller overalt paa Vestlandet, i Telemarken, Gudbrandsdalen, Nordre Østerdalen, Indtrøndelagen o. s. v.?

For enhver, som kjender Statsminister Konow og har fulgt hans politiske Færd helt fra Vetostridens Dage, vilde det været altfor overraskende at finde ham blandt „Morgenbladet"s og „Aftenposten"s Maalfanatikere. Og selv om Statsministeren ikke netop kan siges at være nogen speciel „Maalmand", saa er han dog en saa dygtig og indsigtsfuld Politiker og kjender det norske Folk saa godt, at han bare af den Grund med rette vilde finde det uklogt nu at fornærme Maalfolket.

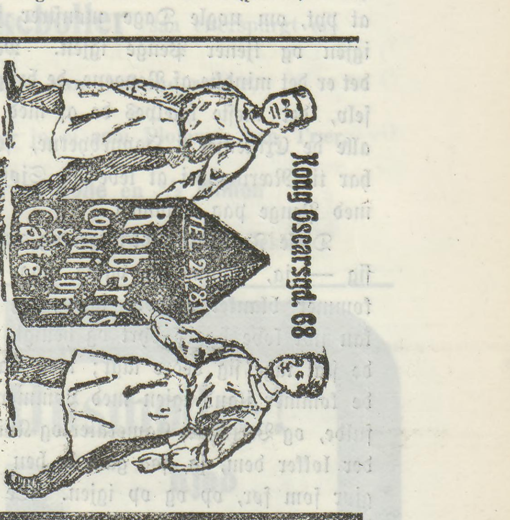

Det kan ogsaa siges med Sikkerhed, at Maalsagen mere og mere bliver en saa sterk politisk Faktor, at den maa regnes med. Det nytter ikke at feie den væk — selv ikke med en dobbeltskudt Leder i „Morgenbladet"!

En anden Ting maa ogsaa Rigsmaalsfanatikerne huske paa, at jo mere de sætter vor Sprogkamp paa Spidsen, des sterkere Vind i Seilene faar den anden Fylking Maalfanatikere med Rasmus Steinsvik, Lars Eskeland og alle disse Herrer „fraa den øvre høgdi" i Spidsen. For ogsaa disse er uforsonlige og vil med sin Maallavning forcere det norske Sprogs naturlige Udvikling i samme Grad, som „Morgenbladet"s Høire og Hr. Mørland vil stagnere den.

I Maalkampen gjælder det mere end noget andet Sted at se objektivt og handle nøgternt, saa man ikke skader den Sag, man mener at ville tjene. Hr. Statsminister Konow har ved sin Optræden hidtil netop gaaet den sindige, jevne Fremskridtsvei, som det norske Folks Flertal kræver af ham ogsaa i Maalsagen, og jeg føler mig overbevist om, at han ogsaa i Fremtiden vil gjøre det — alt Skrig fra de to Arter Maalfanatikere til Trods.

Olav Bonde.

Halvparten af Hyren til Banken?

Hvad mener Sjømændene om det?

Vi gjengav i forrige Uge Mønstringskomiteens Forslag i sit Udkast til Lov om Sjømænd, at Halvparten af Hyren ikke skal udbetales Sjømanden, naar han er i udenrigsk Fart, men af Rederiet oversendes Statens Mønstringsmand paa Sjømandens Hjemsted og af denne indsættes i Bank paa Sjømandens Navn.

Denne Bestemmelse er helt ny i vor Lovgivning, om den end som af Komiteen fremhævet, er vel kjendt i adskillige andre Lande, saaledes i England, Frankrige og Tyskland, og den er ogsaa af overordentlig Betydning baade for Sjøfolk selv og for Samfundet. Vi har fundet Sagen af den Interesse og Vigtighed, at vi har villet indhente de direkte Interesseredes egen Mening om den, for at faa den nærmere drøftet og belyst.

Vi henvendte os derfor igaar til Formanden i Bergens Matrosforening, Hr. Peder Norman, og bad om hans Udtalelse:

— Jo, den Bestemmelse er grei nok, udtalte Hr. Norman, den maa gjerne blive Lov. Det vil være en ren Velsignelse for mangfoldige Sjømænd at faa en slig Lov over sig for det er mangengang altfor sørgeligt at se Folk afmønstret med kanske flere Hundrede Kroner paa Lommen den ene Dag, og etpar Dage — eller kort Tid efter — komme ombord til ny Tjeneste ribbet og blanket af; kanske har de etpar Skilling eller et Halvpund igjen, ofte har de ikke saa meget engang. Og det er Penge, som de oftest har gaaet og slidt surt for i mange Uger, ja, kanske i 3—4 Maaneder. Væk er det altsammen. Spildt Arbeide, spildt Tid, Anstrengelse og Savn til ingen Nytte — bare at begynde paa igjen med to tomme Næver.

For det er desværre saa, udtalte Hr. Norman, at mange Sjøfolk bliver rent gale, naar de kommer iland; de skal more sig, og det er der igrunden intet at sige paa. Det er rimeligt, de gjerne vil have Hygge og Morro, naar de kommer i Havn efter en lang og slidsom Reis. Og saa ser de ikke paa, hvad det koster, eller hvor-

Omkring i Byen.

Paa Fæstningskaien.

Friskt og let er der paa Kaipiren, naar Søndenvinden rusker ivei, graa Bølgerader jager ud Vaagen og svarte Maaser stryger over Fjorden. Friskt og let, naar Nordenvinden tuder, et lidet Hav af blaagrønne Bølger med hvide Skumkamme vælter indover Byfjorden, mens Sjøen bryder og durer og sætter salte Sprøit og hvid Skumrøg over Kaiens Murværn.

Men naar en sparsomt tilmaalt Soldag forundes, Fjorden ligger blid og blank udover, Askølandets graa Fjeldknatter staar mod en høi blaa Himmel, og det glitrer om Tind og Skar — da er der fagert og fint paa Piren.

Stille og dødt er der paa Havnen, kun den sædvanlige Rutetrafik og Besøg af en og anden Lastebaad i Ny og Næ. Februar er jævnlig en nyhedsdød Maaned, iaar mere end nogensinde, og Marts har trolig gjort Følge.

Stille paa Havn, stille i By. En Reporter maa have en lidet lystelig Tilværelse i slige nyhedsfattige Tider, hvor der absolut ingen Begivenheder indtræffer hverken med eller uden „Døden tilfølge". Ikke et Ben at suge.

Alene Karbid og Emigranter er her Overflod af. Stadig udskibes store Masser af begge Dele.

Landstapningen er svær iaar. Fem til otte Hundrede — ja tildels endog mere — Bygde- og Byfolk seiler ud pr. Uge. Væsentlig Bygdefolk da.

Den pelsklædte Frende kommer til Hjembygden paa Julebesøg. Han slaar mod den spækkede Sedlebog, han bringer lokkende Forespeilinger om lyse Tider derover i det fjerne Vesten. En tyk Guldkjæde glimter.

Hinsides Atlanteren svinger det hurtig. En Dag ned, den næste op. Fornylig lød jammerfulde Klager, nu lyder Lov og Pris i høie Toner.

Og Landsfornægterne betænker ikke, at ser det lyst ud derover ved Afreisen fra Hjemlandet, kan mørke Tider nærsagt allerede ved Ankomsten til Guldlandet være indtraadt. To Gange dette betænkt inden Afreisen, og Landstapningen sagtnede.

A propos, Udvandringen. Gjør vi det fornødne forat holde paa denne lovpriste, dyrebare Kraft, yder vi de fornødne Lettelser? Eller blot murrer og pukker vi over Skjævsyn og Mangel paa Vet og Vilje til at tage Skeen i rette Haand. Sæt os selv i Udvandrerens Sted. Hvem vil ikke søge at forbedre sine Kaar — særlig naar disse synes knappe og mere end knappe.

Et trist Syn er det at se Raden af vort Lands sterke Arbeidskræfter staa langs Skibsrækken i Afsked til sit Land.

Et underligt Publikum maa det være, som kan finde Forlystelse i dette Skue selv i en By fattig paa Adspredelse. Det er alligevel talrigt, dette underlige Publikum, som om Kveldene ved Englandsskibenes Afgang spærrer Kaipassagen.

Vore Kaier er i den senere Tid blevet Kveldenes staaende Promenadeplads. Vi rivaliserer sterkt med vore gode Naboer Stavangernes gamle Skik og Brug i saa Henseende.

Den nye Tyskebryggekai — hvilken Strøm bølger ikke der ved 10-Baadens Afgang. Intet Under at Folkevittigheden har givet Pladsen Navn efter det sterkt repræsenterede svage Kjøn, som færdes paa „Strøget".

Nu ja, Ungdommen har Privilegiet. Og nu er det Vaar.

Fæstningskaien har i Middagsstunden sin faste Stok af et standhaftigt Promenadepublikum. Det svigter, trods Veir og Vind, aldrig.

Gamle A. og Bryggekjøbmændene X. og Z. eller Lægen med Frue og Lægen uden Frue er sikre Tegn paa, hvad Klokken er slagen.

Mens Middagstiden væsentlig er forbeholdt de adstadige og værdige Promenerende, er Kveldene nærmest Ungdommens.

Hvem til alle Døgnets Tider hører Kaien til er Havnebetjeningen. Den er som et uundværligt Inventar.

Det er Formiddag. En Havnebetjent er ivrig beskjæftiget med Vandsfangerne. Det ene efter det andet Skib langs Kaien skal have sin Vandforsyning i Tanker agter, midtskibs og forud. Der skal anbringes Slanger her og der.

Da uler et Skib. Kaiplads maa anvises. Havnebetjenten slænger Slangerne, farer til Piren for at tilraabe Skibet Pladsens Nummer. Det lægger ind, Trosser kastes iland, Betjenten anordner og besørger Fortøiningen efter bedste Skjøn. Paa Formiddagsvagten er han alene om alt, ofte er der ved Kaien trangt om Plads, enhver vil gjerne have den bedste.

En Lasteskude ligger ved Storkranen. Nogle svære Maskinkolly og Kjedler skal bringes iland. Diverse Mænd staar og slider og haler i sit Ansigts bitre Sved paa Sveiven, medens Kollyet Tomme for Tomme under Knirken og Knagen ved Kjættingen hæver sig. Der støttes af, der balanceres og der hales over. Bandes gjerne ogsaa lidt iblandt.

Havnebetjenten maa yde Assistance. Der snakkes og drøftes og kommanderes. Time paa Time gaar, inden Kollyet velbjerget er bragt op paa Kaien.

Herregud, hvor langt naturligere var det ikke, at man i en trafikeret By som Bergen havde Kaikraner drevet ved Elektricitet, Damp eller maaske helst — jeg er ikke Fagmand paa Omraadet — hydraulisk Kraft istedetfor at staa timevis i Stræv og Møie med Kolly af en stor Tonnage og knusle med Haandkraft.

Ja, ja — „me ska koma um inkje so braat".

Vi har noget som heder en Havnevagtstue ude paa Bradbænken. Den er ligefrem historisk, har sin Oprindelse fra et gammelt Tømmerskur fra Anno den og den Tid, da der stod Skibsværft derude.

Kan gjerne være at Hytten befinder sig vel ved sin historiske Tilværelse. Dens „Beboere" betviler jeg deler Velbefindendet. Og i en Sjøfartsby som Bergen præsenterer Skuret sig saare ilde ligeoverfor de Fremmede.

Det „historiske" er delt i to Rum, et for Kaiens firbenede — tilført Slagtekvæg — et andet for dens tobenede, Havnebetjeningen.

Hvor indbydende Vagtstuens Atmosfære er til at søge Ly og Hvile, til at sidde og nedskrive Rapporter i, siger sig selv. Beliggenheden inderst inde ved Kaiens Afslutning er uheldig. I ufyselige Nattetimer gives Havnebetjeningen, naar Skibe ventes, Valget mellem at sidde for halvaaben Dør og og lytte efter Fløitenlene derudefra eller at gaa timevis paa Kaien og stampe Varme i Benene og slaa Floke.

Maaske er Tiden ikke fjern, da et tidsmæssigt Vagttaarn forsynet med Signalapparater til Anvisning af Skibenes Kaiplads vil kneise paa Fæstningskaiens Pir. Den ufrivillige Komik, som Havnebetjenterne en Tid lang har leveret ved at sætte i „Mugaløp" over Piren forat brøle omkap med Stormul og Vindsdur til de ankommende Skibe deres respektive Kainummere, blir da alene et behageligt Minde.

Der er ikke Tvil om, at der er saa Byer, som har en mere pligtopfyldende og dygtig Havnebetjening end vore.

Dette tiltrods kan man høre Røster fra Publikum.

Selvfølgelig bør det indrømmes, at i Betragtning af den stedse øgende Havnetrafik, kan det være et stort Spørgsmaal, om ikke Havnebetjentenes Antal er for ringe. Ligeledes om ikke en eller flere sjødygtige Patruljebaade drevet med Damp eller Elektricitet til Havneopsyn forlængst burde have byttet Plads med de primitive Robaade. Men selv om disse Forbedringer paa Havneomraadet finder Sted, vil de selvfølgelig aldeles ikke magle at hindre Tyve fra at berige sig paa Kulskuder og i Boder. Denslags Individer ved selvsagt at sørge for at henlægge sine Operationer til Tider, da Havnevæsenets Runde er gjort. Og at dette skal beære hver Skude og hver Pakbod med en galoneret Vagtmand kan formentlig ikke forlanges. Det bør blive enhver Privatmands Sag, om han vil holde Vagtmand paa sin Kulskude, ligesom Havnens Skibe holder sine. Men en Udvidelse inden Havneetaten er derfor neppe afveien saavel af praktiske som af filantropiske Hensyn.

Og tidsmæssige mekanisk drevne Patruljebaade maa og bør anskaffes.

Vor Bys Havnetrafik og Renomme fordrer det.

— —

Det var en Morgen, Kristianiaskibet var forsinket.

Der ankom en Dame fra Sørlandet. Hun skulde afsted med Bergensbanen. Det var kun faa Minutter om at gjøre, inden Toget gik, og den eneste Mulighed for hende med Bagage at naa det, var ved hurtig at opdrive en Drosche.

Der blev kimet i Telefonen til den ene og den anden Vognmand. Endelig lød et Svar. Jo da, Damen skulde faa Droschen — øieblikkelig.

Da peb Kristianiatoget.

Lignende Tilfælde vil utvilsomt komme at gjentage sig mange Gange i vor gode Stad Bergen med Østlandsbane, Udstilling og den Ting.

En Vognstation ved Fæstningskaien kan afværge det.

Marts 1910.

j.